Joulutervehdys
1991

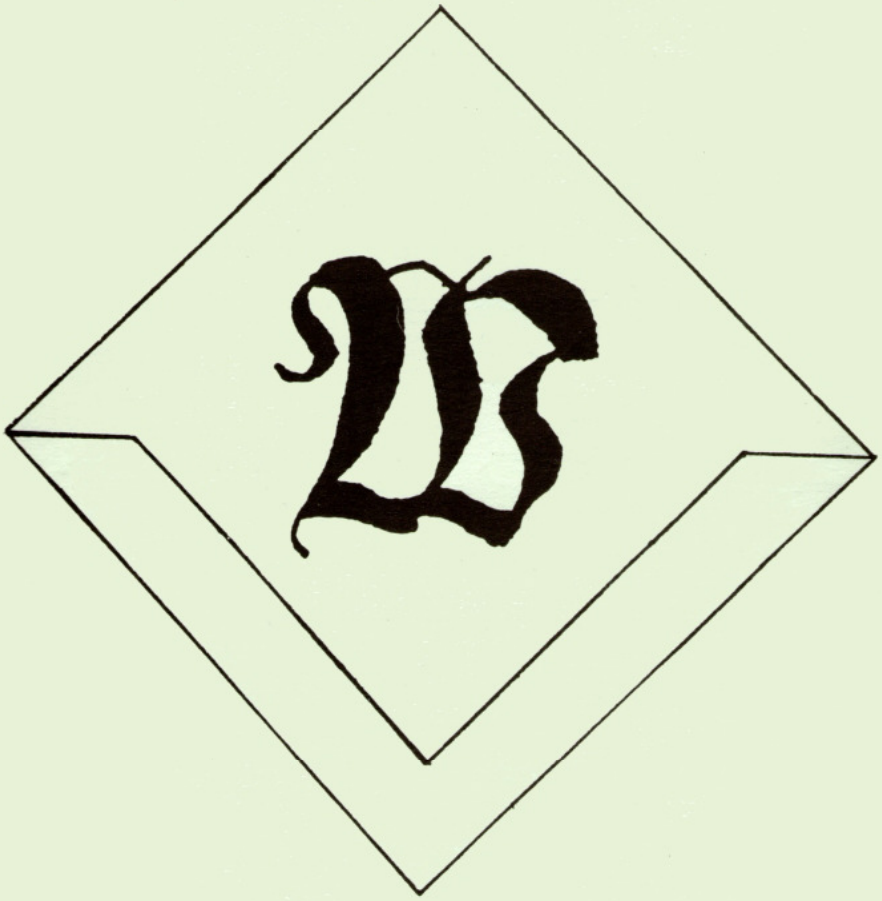

Sukuseura
Väyryset ry

Hyvät sukulaiset!

Jälleen on vuosi lopuillaan ja vaihtumassa vuoteen 1992. Kulunut vuosi on ollut sukuseurallemme hyvin merkittävä ainakin kahdesta syystä: Sukuseura Väyryset ry on merkitt yhdistysrekisteriin 03.10.91 ja seuramme on saanut kilpai tuloksena viimeinkin oman logon, oman tunnuksen jota rupeamme käyttämään ja hyödyntämään mahdollisuuksien muka Sukuseuran hallituksen puolesta haluan kiittää kaikkia seuramme jäseniä ja muita mukana olleita siitä innostuksesta, jota olette osoittaneet seuramme toiminnan tukemisessa ja sukuseura-aatteen eteenpäin viemisessä. Haluan toivottaa Kaikille Lukijoille

HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA
SEKÄ ONNEA VUODELLE 1992.

Tapaamisiin Sotkamossa ensivuoden heinäkuussa!

HYVÄÄ JATKOA, toivoo

Puheenjohtaja

Elias Väyrynen

Joulutervehdys Väyrysten sukuun kuuluville!

Seuramme rekisteröinti saatiin päätökseen lokakuussa. Säännöt on tarkoitus saada kaikille jäsenille luettavaksi ensi kesän aikana. Seuraavassa 5. S:Iän kaksi kohtaa.

Jäsenet ovat:

1. Vakinaisia jäseniä, jotka seuraan liittyessään tai myöhemmin kertakaikkisena suorittavat kymmenkertaisesti vuosijäsenmaksun.

2. Vuosi jäseniä, jotka suorittavat seuralle jäsenmaksun

Tällä hetkellä vuosijäsenmaksu on 50 mk. Maksamalla kerralla 500 mk on vakainainen jäsen. Silloin ei tarvitse muistella, onko maksanut vai ei. On siis ainaisjäsen.

Pankkisiirroissa on vielä epäselvyyksiä. Kaikille ei ole saatu osoitetta. Jos tuttavasi on saanut lehden, mutta sinä et, ilmoita sihteerille. Jos tiedetään maksajan nimi ja asuinkaupunki, on melko vaikeaa postittaa. Mikäli olet muuttanut, ilmoita uusi osoite ja vanha osoite pankkisiirron tiedotuksissa.

Hallituksessa päätettiin, että joululehteen tehdään malli, miten pankkisiirto tulisi tehdä. Oheisessa mallissa henkilöiden nimet ovat tekaistuja, samoin lähiosoite ja postinumero (entinen, ei enää käytössä).

Ensi kesän vuosikokouksen yhteydessä on mukana olevilla mahdollisuus esittää omaa ohjelmaa. Muutamia ohjelmia on jo tiedossa. Ilmoittele etukäteen tai viimeistään Sotkamossa sinne tullessasi, mitä esität. Ohjelmavihjeitä ensi kesän tapahtumaan hallitus haluaa ottaa vastaan.

Kiitos kuluneesta vuodesta ja hyvää uutta vuotta!

Eila Oikainen

AJATUKSIA RUNOJENI SYNNYSTÄ JA TAUSTASTA

Jo hamasta lapsuudesta ja kouluvuosistani saakka olen ollut ahkera kirjoittaja. Kirjoitin paljon kouluaineita ja kirjeitä ja myöhemmin myöskin virkakirjeitä työskennellessäni toimistosihteerinä Kemijärven piirin nimismiehen kansliassa. Tätä ammattia harjoitinkin 43 vuotta.

Kasvoin perheessä, jossa minua ennen oli kuusi poikaa, eikä ainuttakaan tyttöä. Kun veljeni olivat kukin vuorollaan opintiellä Oulussa ja Helsingissä, kulkivat kirjeet usein kodin ja veljien välillä. Varsinkin Aatto ja Antero veljien kanssa olin ahkerassa kirjeenvaihdossa. Kun sitten sota- ja työvuodet kuluivat, ja veljieni äkilliset kuolemat jättivät mieleeni jonkinlaisen tyhjiön, aloin kirjoitella mm. runoja, joita olin jo kyllä aikaisemminkin pöytälaatikkoon "sepustanut". Kirjoittelin myös ammattiini liittyviä kirjoituksia alan lehtiin, sekä erilaisia henkilö- ja luontokronikoita ja otin osaa vaihtelevalla menestyksellä monenlaisiin kirjoituskilpailuihin, usein kuitenkin jonkinlaisella sijoituksella

Varsinaisen runojen kirjoittamisen aloitin syksyllä 1977 ^joulurunolla "Taas soivat joulunkellot".Tämä runo syntyi eräänä yönä, kun olin jo vuoteessa odottelemassa unta. Oli sellainen tunne, kuin joku olisi lausunut minulle sanat, jotka sitten kirjoitin ihan siinä muodossa, kuin ne "kuulin". Runon kirjoitin täysin korjaamatta, vain muutamssa kymmenminuutissa, ja lähetin sen sitten paikalliseen sanomalehteen joulutervehdyksenä lukijoille. Runon sanoma tavoitti yleisön!

Seuraavana syksynä osallistuin Kansalaisopiston kirjoittajapiiriin, jossa kävinkin kahtena talvena ja kirjoittelin aina silloin tällöin, kun jokin aihe alkoi "kypsyä" mielessäni.

Runoja syntyi paljon mm. luonnosta, joka on minulle ollut hyvin tärkeä jo lapsesta saakka. Samoin ihminen ja hänen vaelluksensa antaa usein ajattelemisen aihetta, niin ilossa kuin surussakin. Japa-nilaisvaikutteisia haiku- ja tankarunoja kirjoitin myös saatuani niihin oppia kirjoittajapiirissä. Uudet joulurunot toistuivat sitten aina vuosittain paikallislehtien sivuilla, ja silloin tällöin muitakin runoja mm. äitienpäivän tervehdyksenä tai juhannusjuhlan alla. Kun ystävät ja tuttavat olivat sitten kehoittaneet minua kokoamaan runojani kansien väliin ja kun sain eräiltä kirjailijoilta rohkaisevia lausuntoja, päätin kesälomallani 1984 julkaista omakustanteena kirjasen : "Avoimin silmin", josta mm. runot "Juurilla", "Kun luonto maalaa" ja "Kesä kiirehtii" on ilokseni painettu Sukuseura Väyryset- vuosikokous-tiedote 1991: ssä.

Keväinen niitty- ja rantamaisema sattui silmiini eräänä alkukesä päivänä kävelylenkilläni, ja kesäiset tunnelmat ja mietteet kesämökin maisemassa siivittivät ajatukseni runoon " Kesä kiirehtii". Runon on säveltänyt Rovaniemeltä kotoisin oleva Holger Sihvola. Hänen sävelmiään ovat myös runot " Joulun aikaan", "Kun joulu saa" sekä "Lapin kevättä ja valoa". KemiJärveläinen Laudus-kuoro on esittänyt mm. kahta joulurunoani ja "Kesä kiirehtii"-runoa ja ne löytyvät Lapin Radion lähetysten ääninauhaltakin.

Sihvolan sävellystyöstä olen hyvin kiitollinen. Näiden lisäksi runot "Talvi", "Rannalla" ja "Äitienpäivänä" ovat saaneet eri henkilöiden toimesta sävelasun.
Luonto ja sen monimuotoisuus, jokin erikoinen tapahtuma , sanomalehdestä tai jopa televisiosta saamani virike on antanut aiheita runojeni synnylle. Samoin myös erilaiset teemavuodet, kuten Lapsenpäivä, Rauhanpäivä, Ympäristövuosi jne. Television kuvat 10.10 1980 El Asnamissa sattuneesta maanjäristyksestä, jossa kuoli kymmeniätuhansia ihmisiä kosketti minua erikoisesti. Tapahtumista syntyikin kolme runoa, joista itse pidän paljon, vaikka ne sävyltään ovatkin varsin järkyttäviä. Mielirunoni omassa kirjasessani on kuitenkin "Revontultenalla". Siinä olen omasta mielestäni ehkä löytänyt olennaisinta Lapin elämää ja tunnelmaa. Toivottavasti nuo säkeet alkaisivat "soida" jonkun säveltäjänikkarin sielussa!

Tunnen olevani jäävi sanomaan runoistani mitään enempää kuin mitä olen edellä kertonut, sukuseura Väyrysen kirjeitse esitetyn pyynnön perusteella. Ruusuja ja risuja voivat sitten antaa mahdolliset runojeni lukijat. Useimmista Suomen kirjastoista löytyy julkaisemastani kirjasta ainakin yksi kappale, toisen painoksen kirjoja on vielä muutamia itselläni tallessa, jos joku on kiinostunut.
Joulurunolla vuodelta 1986 haluan tervehtiä kaikkia sukuseuran jäseniä ja toivottaa

HYVÄÄ JOULURAUHAA!

JO SYTTYI TÄHTI KIRKAS LOISTAMAAN

Käy kansat kaikkialla
nyt Juhlaa viettämään
ja syntymästä Lapsen
riemuiten kiittämään:
Jo tähti kirkas syttyi
tuo tähti taivainen,
seimelle Jeesus syntyi,
siunattu lapsonen.

Saa juhlapuvun kuusi
ja latva tähtösen,
niin lämmin - aina uusi
on hohde, tuike sen.
Sydänten murtuu kirsi
ja lapset ilakoi,
taas tuttu Jouluvirsi
sävelin kirkkain soi.

Käy kirkkoon juhlakansa
soi kellot temppelin,
kynttilät valoansa
suo liekein lämpimin.
Nyt joululaulut kaikuu
saa kielen kiitokseen,
rukoukseen sydän taipuu
nöyrään ja hiljaiseen:

Oi soikaa Joulunkellot
viel' vuosituhansin,
Sä Betlehemin tähti suo
valos tänäänkin.
Rauhasi Herra anna
ja tahto hyvä niin,
Laulamme HOOSIANNAA
Sinulle Korkeuksiin.

Eevi Lipponen

VÄYRYSILLE LOGO

Kesän vuosikokouksessa Suomussalmella valittiin sukuseurallemme logo. Ehdotuksia tuli kaikkiaan kymmenen, joista yhdeksän ehti asiantuntijoiden arviointiin. Taidemaalari Niilo Hyttinen ja taide-koulunjohtaja Taina Puumalainen antoivat kumpikin oman lausuntonsa lo-goehdotuksista.

Kaikki kymmenen logoa olivat esillä edellisessä vuosikokouksessa. Äänestyksessä sukuseuran logoksi valittiin 14- vuotiaan Janne Väyrysen (Järvenpää)logoehdotus. Siinä tulee esille sekä vanha W, että nuorempien tuntema V- kirjain. Janne saa sukuseuralta palkintona 300 mk. Jaetulle toiselle sijalle sijoittuivat Seija M. Lipposen ja Weikko Wäyrysen logotyöt. Heille annetaan tunnustuksena kummallek-kin 100 mk palkinto. Nämä kolme työtä olivat myös taiteilijoiden arvioinnissa asetettu parhaimmistoon. Uudelle logolle etsitään nyt hyviä käyttötapoja. Esille on tullut mm. käyttö kirjeissä ja kirjekuorissa, pöytäviiri sekä rintamerkkien ja paitojen painaminen. Tulevana kesänä Sotkamossa on suvun tunnus jo varmasti näkyvämmin esillä.

Lehden takakannessa on näkyvissä kaikki logoehdotukset. Näin ainakin meille jää lehden kannen muodossa muisto runsaasta osanotosta. Kaikista ehdotuksista löytyi jotain ainesta, joka olisi ollut omiaan sukuseuramme tunnukseksi. Erityisen suosittuja näyttivät olevan metsän, auran ja vaaramaiseman sekä maan aiheet, joita sitten sävytti tuo tuttu V-kirjain.

Rauhaisaa joulua toivottaen
Eija M. Väyrynen

Juhani väyrynen

Kongasjärven Heikki Kainuun uudisasukkaasta Kajaanin kaupungin porvariksi

Heikki Wäyrynen ilmaantui ensimmäisen kerran Kajaanin pitäjän asiakirjoihin 1643, jolloin hänet on merkitty vaimoineen henkikirjaan ja samana vuonna hänelle on merkitty ruodutusluettelossa 1/4 manttaalin tila Väyrylän kylässä. Vuonna 1642 oli siirrytty mieskohtaisesta väenotosta talokohtaiseen väenottoon. Heikki oli ottanut viljelyyn todennäköisesti Paavo Halosen ja myöhemmin Matti Tikkasen aution Kongasraäeltä. Aution ottamisesta viljelyyn piti esittää anomus käräjille ja uudisasukkaille myönnettiin yleensä vapaavuosia verotuksessa 3-6 vuotta saadakseen tilan kannattavaan kuntoon. Myös takuumiehet oli saatava. Siitä, että Heikki olisi ottanut aution viljelyyn, ei ole tuomiokirjoissa mitään merkintöjä. Autiokäsittelyjä mainitaan vv. 1626-1642 käräjäpöytäkirjoissa vain 2 kappaletta, vaikka useiden talojen isännät vaihtuivat Kainuussa edellämainittuina vuosina. Vuoden 1644 henkikirjassa Heikille on merkitty 1/8 manttaalia ja vasta maakirjassa vuodelta 1649 hänelle on merkitty 1/4 manttaalia, joka tilan manttaaliluku pudotettu 1/8 manttaaliksi isännän vaihtuessa Matti Wäyryseen.

Kaarle IX aikana vuotuisvero uudistettiin Pohjanmaalla. Veronpanon suoritti Juhana Ottenpojan johtama komissio. Jokaiselle talolle määrä*ttiin viljelysten koon, raaanlaadun ja eri elinkeinojen tuoton mukaan veroluku eli manttaali. Manttaalin mukaan kannettiin myös muitakin veroja kuin vuotuisveroa. Kymnenysve-roja kannettiin taloudellisten tilanteiden mukaan, mikäli oli mahdollista, paikallisten asukkaiden toimeentulotason tuntevat paikalliset uskotut miehet määräsivät kymmenysten suuruuden. Vuoden 1644 kyramenysluettelon mukaan Heikki Wäyrynen maksoi kymmenyksinä 2 kappaa ruista ja 6 kappaa ohria kuten myös Martti ja Pekka Vfäyrynenkin. Vuonna 1647 Heikillä oli viijakymmenyksiä 12 kappaa, Martilla 10 kappaa, samoin Pekalla. Vuonna 1649 Heikillä mennyt huonosti, koska hän maksoi viljakymmenyksinä vain 6 kappaa ohria,kun Martilla oli viijakymmenyksiä 14 kappaa ja Pekalla oli 12 kappaa. Vuonna 1653 eli viimeisenä vuotenaan Kon-gasmäellä Heikki oli maksanut kymmenyksinä 20 kappaa ruista ja
10 kappaa ohria eli laskennallisesti viljasato oli ollut 11 1/3 tynnyriä. Vuosina 1650-52 Paltamossa keskimääräinen viljasato oliollut 8,5 tynnyriä taloa kohti. Vuoden 1649 maakirjassa Heikki, Martti ja Pekka Wäyryselle Dn /merkitty kullekin 1/4 manttaalia, josta oli mennyt vuotuisveroa 1 taalari, 11 äyriä ja 12penniä eli 1,4 taalaria, kun vastaavana aikana koko Kainuun vuo-
tuisvero oli ollut 1,8 taalaria savua kohden.
Vuodesta 1625 lähtien alettiin kantaa myllytullia, joka muutettiin vuonna 1934 kolmen markan eli 24 äyrin suuruiseksi henkirahaksi kultakin työikäiseltä henkilöltä. Käytännössä sitä kannettiin niiltä 15-63 vuoden ikäisiltä henkilöiltä, jotka vuosittain merkittiin henkikirjaksi eli manttaaliluetteloksi kutsuttuun luetteloon. Sen kannossa sovellettiin väestön sietokyvyn mukaan harkintaa. Näin myös Kajaanin pitäjästä kannetun henkirahan määrä vaihteli vuosittain. Vuonna 1649 Wäyryset maksoivat henkirahaa Martti 1 1/2 taalaria sekä

Heikki ja Pekka 24 äyriä. Kainuussa maksettiin keskimäärin taloa kohti edellä mainittuna vuonna henkirahaa 2,1 taalaria.

Vuosina 1650-81 Kainuu oli läänitettynä kreivi Pietari Brahelle Kajaanin vapaaherrakuntana. Kainuun veronkanto oli myös mainitut vuodet lahjoitettuna vapaaherrakunnalle, josta vuoden 1653 manttaaliluettelossa on jokaisella sivulla merkintä: Donerat Högväl-borne Hans Höggreflige Näde Her Peder Brahe til frijherskap. Tältä ajalta Kainuusta on kaksi sarjaa verojen kantoluetteloita sekä kruunun että vapaaherrakunnan. Vapaaherrakunnan hallinollisena päämiehenä toimi Kajaanin linnanpäällikkö Zacharias Palbaum vuosina 1652-61 ja hänen apulaisenaan Kajaanin läänitysvoutina. Antti Erikinpoika Cajanus vuosina 1651-57 toimittuaan sitä ennen Kajaanin pitäjän nimismiehenä vuosina 1632-51.

Vuoden 1653 Kajaanin pitäjän henkikirjassa on Heikki Wäyrysen perhekuntaan merkitty 2 talonpoikaa ja 2 vaimoa eli siinä ovat Heikki ja Matti Wäyrynen vaimoineen. Toista talonpoikaa ei ole merkitty pojaksi eikä toista vaimoa pojan vaimoksi. Sama merkintätapa näyttää olleeh muidenkin perhekuntien suhteen. Vain niistä taloista, joissa isäntää ei ole merkitty, löytyy poikia. Näin ei voida varmuudella päätellä Heikin ja Matin sukulaisuussuhdetta. Missään muussa henkikirjassa ei Heikki Väyrysen perhekuntaan ole merkitty muuta kuin joskus vaimo. Vuoden 1654 Kajaanin kaupungin henkikirjassa mainitaan Heikki Väyrynen vaimoineen. Saman vuoden Kajaanin pitäjän henkikirjoja on kaksi, joista toisessa Heikki Wäyrynen esiintyy vaimoineen ja toisessa ei ole mainintaa Heikistä eikä Matista. Vuodelta 1655 Kajaanin kaupungista on olemassa kaksi henkikirjaa (Persone Lengdh), toinen Antti Erikinpojan ja toinen Zacharias Paltaumin laatima, ja niissä Heikki Väyrynen esiintyy vaimoineen. Vuodelta 1655 on vielä olemassa kolmaskin henkikirja (Mantaal Lengdh), jossa Heikki Väyrystä ei esiinny, ja joka on puuttelliserapi kuin kaksi edellä mainittua. Lieneekö sitä käytetty veronkantoluettelona? Seuraava henkikirja Kajaanin kaupungista on vuodelta 1657 ja siinä ei enää Heikkiä esiinny.

Väyrylän kylässä vuoden 1654 kymmenys- ja ruodutusluetteloissa ei esiinny Heikki eikä Matti Väyrystä, mutta kruunun maakirjassa Heikille on merkitty 1/4 manttaalia. Heikki Väyrynen esiintyy vielä myöhemminkin vuosikausia kruunun maakirjassa, muttei vapaaherrakunnan maakirjassa, jossa veroluku on merkitty Matti Väyryselle. Ensimmäisen kerran Matti Väyrynen on merkitty vuonna 1655 sekä kruunun että vapaaherrakunnan maakirjoihin ja henkikirjoihin sekä vapaaherrakunnan kymmenys- ja ruodutusluetteloihin. Kruunun henkikirjaan Matti Väyrynen on merkitty vaimoineen. Sukupolvenvaihdoksen yhteydessä veroluku on pudotettu 1/8: aan.

Mistä Heikki Väyrynen oli tullut Kainuuseen on edelleen selvittämättä. Patronyymiä ei ole Heikin kohdalla tavattu, mikä olisi valaissut sukunuuta. Todennäköisesti hän oli tullut vanhoilla päivillään ja se, että luopui tilastaan ja muutti Kajaanin kaupunkiin porvariksi, puhuu sen puolesta, että hän nuoruudessaan oli voinut olla maailmanmatkaajana nihtinä tai kuulunut Pohjanmaan, Rautalammin tai Savon kirvesraiehiin ja itsellisiin. Jo kolmenkymmenmiotisen sodan aikana ja etenkin vuodesta 1648 läntien alettiin kotiutettaville nihdeille antamaan autiotiloja viljelyyn. Oliko Heikki ollut tällainen nihti? Kumpujen yöstä nimisessä historiallisessa kirjassa mainitaan Heikki Väyrysen olleen sen savolaisen musketöörin, joka selvitti Lech-joen syvyyden ja sai kuninkaalta palkkioksi 10 taalaria. Ruotsalaiset historiankirjat

mainitsevat edellä mainitun selvityksen tekijäksi rakuunan, joka palkkion lisäksi nimitettiin neljännes-mestariksi. Kajaanin linnan nihtinä Heikki ei ollut ollut. Eräs Heikki Pekanpoika oli kyllä esiintynyt linnan nihtinä 1620-lu-vulla sekä myöhemmin Heikki Nuutinpoika, joka tavataan samanaikaisesti Heikki Väyrysen kanssa Kajaanin porvarina. Myöskään tuomiokirjoissa ei ole mainitoja Heikistä. Muutto Kajaanin kaupunkiin lienee tapahtunut vuoden 1653 puolella, koska henkikirjat yleensä tehtiin vuoden alkupuoliskolla. Vuodelta 1656 Kajaa hin kaupungista ei ole henkikirjoja, joten siitä,milloin Heikki saavuttanut määränpäänsä, ei ole tietoa.

Kajaanin porvarit harjoittivat maanviljelystä ja kalastusta, jotka olivat pääelinkeinona. Kauppa oli vähäistä paitsi markkinoiden aikaan, jotka järjestettiin samanaikaisesti kihlakun-nankäräjien kanssa talvisin ja kesäisin. Talvimarkkinoiden aikana oli sen lisäksi konventin kokous. Myöskin sotilaiden harjoituspäivät Kajaanissa järjestettiin markkinoiden yhteyteen. Näin saatiin paljon kansaa koolle samanaikaisesti. Heti kaupungin perustamisen jälkeen järjestettiin myös tulli, mutta vapaa-herrakautena tullia ei käytännössä kannettu kuin markkinoiden aikana. Kajaanin kirkon rakensivat vuosina 1653-55 porvarit ja talonpojat. Tähän kirkon rakentamiseen lienee Heikki osallistunut. Porvarit harjoittivat myös pientä kauppaa kotonaan ja Heikillä lienee ollut hyvät mahdollisuudet maataloustuotteiden myyntiin.

Heikki Väyrysen ollessa Kajaanin porvarina Matti Väyrynen oli yhdessä Pekka Väyrysen kanssa käynyt Kajaanin talvimarkkinoilla 2-5.2. 1655. Matilla oli ollut tuomisina 3 leiviskää voita, jos ta oli maksettu tullia 4 äyriä ja 12 penniä, 1 tynnyri ruista, josta tulli oli ollut 2 äyriä ja 12 penniä sekä puoli leiviskää haukia, josta tulli oli ollut 12 penniä. Pekka Väyrynen oli tul lannut puoli leiviskää kalaa ja puoli tynnyriä ruista. Matti oli käynyt myöskin saman vuoden kesämarkkinoilla tuomisinaan 1 leiviskä haukia, josta oli maksanut tullia 1 äyrin. Näin Heik ki ja Matti lienevät tapailleet ainakin markkinoiden aikana.

Lähteet

1643: VA 9115:300; ruodutus- ja väenottoluettelo vol. 767.
1644: VA 9117:67, 267.
1647: VA 9125:325.
1649: VA 9128:165, 273; VA 9129:540.
1650: Grev- och friherrskap Cajana: PR 312.
1653: VA 9136:114, 341; Rydboholms samlingen: PR 214: vol.13, 16.
1654: VA 9138:62v, 239-239v, 244v, 283v.
1655: VA 9139:8; mf. CD 992:186v, 480-481v. Rydboholms samlingen PR 214: voi.16, 17; Grev- och friherrskap Cajana: PR 312.
1656: VA 9140:11; Grev- och friherrskap Cajana: PR 312. 1657: mf. CD 992:626, 631v; Grev- och friherrskap Cajana: PR 312. 1626-1647:RR1-6, Pohjois-Pohjanmaan tuomiokirjat.

Kirjallisuus

Keränen Jorma. Kainuun historia 1. Kajaani 1986. Vartiainen A. Kajaanin kaupungin historia 1. Kajaani 1931. Virrankoski Pentti. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia 111. Oulu 1973.

Mittoja Rahayksiköltä
1 taalari = 4 markkaa = 32 äyriä
1 markka = 8 äyriä
1 äyri = 24 penniä (penninkiä)

Painomittoja
1 leiviskä = 8,5 kg

Vetomittoja
1 tynnyri = 32 kappaa = 164,9 litraa 1 kappa = 5,-5 litraa

Liitteenä valokopioita asiakirjoista

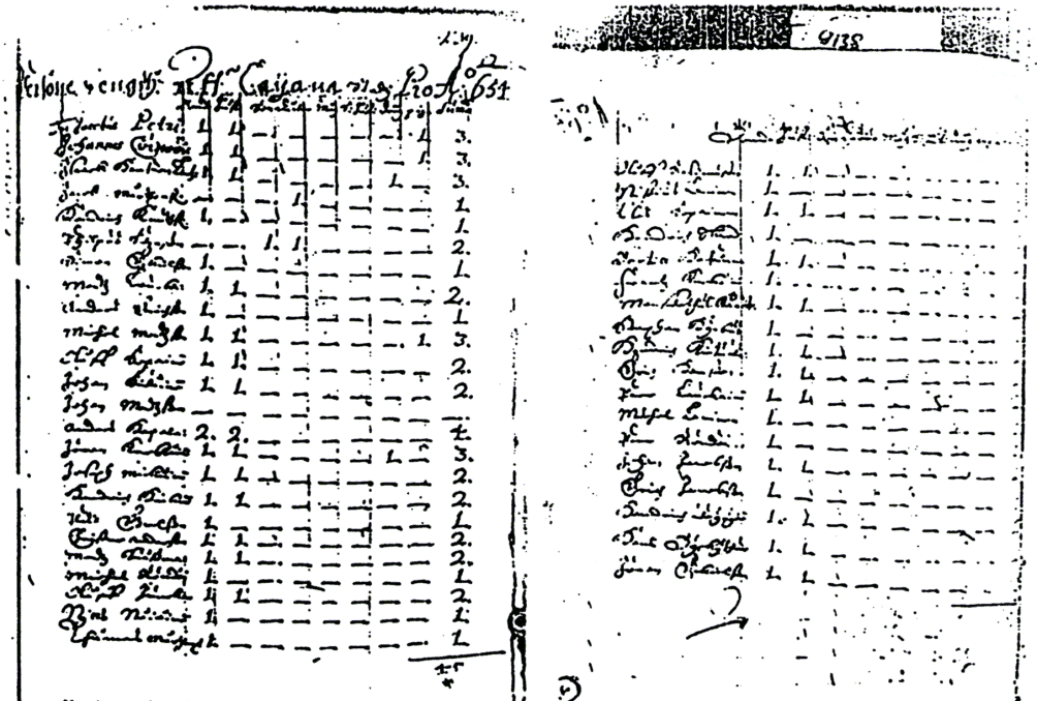

Kajaanin kaupungin henkikirja 1654 VA 9138

LOMAILE AKTIIVISESTI

Vuokatinhovissa - lähellä vuokatin alueen upeita liikuntapalveluja

- ohjattua liikuntaa
- runsas välinevuokraus

MAJOITU TASOKKAASTI

Loma-asunnossa - modernisti
Hotellihuoneessa - mukavasti
Retkeilyhotellissa - kodikkaasti

TERVETULOA LOMALLE KAIKKINA VUODENAIKOINA

Puh. 986-640 211
Fax 986-640 620

Hän. Kuin sylilapsi
tähtiin katsova, niin täynnä
enkelin elkeitä, että hetkessä huomasin
laulavani kanssaan ohi päivän ja illan.
Mutta yön kuulaudessa humisi huominen
ja taivaanranta paloi
ennustaen päivän syntymää.

Viljo Väyrynen

Viljo Väyrynen

JUUAN VÄYRYSET

Tällä kertaa vielä tuntematon asia, Iivari Väyrysen ilmestyminen Nurmeksen Savikylään 1600-luvulla, on lähtökohta laatimalleni selostukselle. Muutama arvailu lienee ensin paikallaan.

Työni tässä vaiheessa olen tullut tietämään, että Nurmeksessa on ollut eräs Johan Väyrynen (Meyryin) jo v. 1637. On tietenkin täysin mahdollista, että Iivari on ollut hänen poikansa. Kun Iivarin vaimo on ollut Anna Moilanen (Moilatar), viittaa tämä mielestäni vahvasti siihen, että he ovat tulleeet Kainuusta, mahdollisesti jopa Puolangalta. Jos minulle vielä aikaa annetaan, yritän saada asian varmistettua.

Joka tapauksessa Iivari ja Anna ovat meidän Juuan Väyrysten esivanhemmat. Iivarin syntymäaika ei ole vielä tiedossani, ei myöskään hänen poikansa Johanin. Kuitenkin Johan Väyrynen mainitaan Juuassa lautamiehenä jo v. 1720. Joka tapauksessa hänen syntymänsä ajoittuu 1600-luvun puolelle. Iivarilla ja Annalla oli myöskin tyttö, Anna. Hän oli sittemmin emäntänä Tuomas Juntusella Nunnanlahdessa.

Ei ole myöskään tiedossani, kuoliko Iivari Nurmekseen vai Juu-kaan. Anna-mummo kuitenkin eli poikansa luona Juuassa aina vuoteen 1739 asti.

Johan Iivarinpoika otti vaimon Juuasta. Maria Lehikoisen. Lehikoisia näyttää riittäneenkin Väyrysille vaimoiksi usein tämän jälkeenkin. Johan ja Maria saivat 4 poikaa ja yhden tytön. Pojista vanhin, isän kaima Johan syntyi v.1719, Pentti ja tämän kaksoissisar Anna v.1726, Henrik syntyi v. 1728 ja Erik v. 1731. Oma sukuni jatkuu Erikin kautta.

Tämä oli lähtöasetelma. Neljä kaikesta päätellen potraa poikaa jatkoi sitten Väyrysten sukua Juuassa. Suvun kantatalo on keskellä nykyistä kirkonkylää oleva Eevala, kansan suussa usein Ievala. Talo oli jo senkin ajan mittapuun mukaan suuri. Niinpä itsekullekin pojalle saatiin muodostettua oma talo. Vanhin, Johan jäi Eevalaan, Henrikille tuli Heikkilä, Erikille Eerikkala ja Laurille, nuoremman Johanin pojalle Laurila. Vaikka suku silloin omistikin huomattavan osan nykyistä kirkonkylää, on nykyisin Väyrysillä vain rippeet näistä perintömaista. Syitä, miksi näin on, en lähde arvailemaan.

Näkemykseni mukaan Väyryset ovat kuitenkin kautta näiden vuosisatojen kunnialla edustaneet sukua myös Juuassa. Pitäjän ja kirkon luottamustoimia on heille uskottu jo 1700-luvulta alkaen. Useat ovat olleet myös lautamiehinä omassa kunnassaan. Tiettävästi ainakin kaksi Väyrystä on palvellut ammattisotilaina Venäjän vallan aikaisessa kaartissa. Valtaosaltaan suku on kuitenkin kuulunut viljelijäväestöön, eikä tilattoman väen kirjoista löydy montakaan Väyrystä ainakaan 1800-luvun puoliväliin mennessä.

Tutkimukseni eräässä vaiheessa sain tietooni, että Juuan Väyrysten suku sai vahvistusta jostakin pohjoisen suunnalta tulleen Pentti Väyrysen muodossa. Tämä v. 1810 syntynyt Pentti otti vaimokseen Anna Karjalaisen, jonka kassa sai sitten mm. Tahvo nimisen pojan. Tahvo sitten aikanaan otti vaimon juukalaisesta Maria Kristiina Väyrysestä. Näin tämäkin suku liittyi vahvasti Juuan Väyrysiin. Suku jatkuu tänäkin päivänä Juuassa.

Juuan lähipaikkakunnat ovat luonnollisesti saaneet jonkin verran asukkaikseen Väyrysiä. Kauemmas, kuten esim.

Viipuriin, Helsinkiin jopa Ouluunkin on myös ollut muuttajia. Varsinkin 1800-luvun loppupuolella myös Amerikka on houkutellut muutamia lähtijöitä.

Ristimänimethän ovat vanhoissa kirkonkirjoissa kirjoitettuna ruotsalaiseen muotoon, ainakin suurin osa nimistä. Muutamia nimiä, kuten esim. Johan, muuten yleisin nimi Väyrysillä Juuassa pitkälle 1800-lukua, olen kirjoituksissani säilyttänyt siinä muodossaan, koska nimestä on niin paljon erilaisia muunnoksia. On vaikea tietää, onko henkilö ollut Juho, Jussi, Johannes vai Juhana. Samoin olen säilyttänyt ainakin Henrikin ja Erikin. Sen sijaan nimet: Michel, Anders, Matts, Christoffer, Staffan jopa Petterkin olen kirjoittanut suomalaisemmin. Vielä mainitsen nimen Pentti, joka Bengt muodossaan tuntuu kovin vieraalta. Eräs asia kiinnittää huomiotani. Ivar, Iivari, ei esiinny suvussamme kertaakaan tuon 1600-luvun Iivarin jälkeen.

Naisten nimistä yleisin näyttää olleen Margeta eri muodoissaan. Muita nimiä ovat mm. Anna, Maria, Brita, Elin , Eva ja Valpuri. Samoin Karin, Stina (Kristiina), jne.

Siitä, että olen päässyt sukuni historia tutkimuksessa lähtemään jo 1600-luvulta, saan olla kiitollinen juukalaiselle, edesmenneelle maisteri Heikki Kokkoselle. Hän toi sukumme vaiheet esille Iivari Väyrysestä tämän pojan poikiin asti Juuan pitäjänhistoriassa. Kuitenkaan hän ei kirjassaan mainitse Iivarin eikä tämän pojan Johanin syntymäai-koja. Siksi ne minultakin vielä puuttuvat. Kirkonkirjat Juuassa nimittäin alkavat vasta 1700-luvun alkupuolelta. Aikomukseni onkin tutkia Nurmeksen kirkonkirjoja, jotka mainitaan Pohjoi-Karjalan vanhimmiksi. Aika näyttänee, onko asia näin.

Näen miten maa iloitsee

ja taivas.
Elämä, aarteita täynnä.
Ihminen, vaivasta irti,
nauraa kanssani vetrein jäsenin.
Mikä taivas! Sukupolvesta sukupolveen
ilman kipua ja kolotusta

Viljo Väyrynen

Siinä hän taas kulkee

- kiireettömästi

kumarampana kuin eilen.

Eilen mittasin
hänen askeleensa pituuden.
Silloin se oli
päivän verran pitempi kuin tänään.

Viljo Väyrynen

Jäsenet 1990-1991 paikkakunnittain. Sukunimet eivät ole aakkosjärjestyksessä. Lähes kaikki ovat perheittäin järjestyksessä.

Haataja Aaron	Chrystal Falls USA
Keränen Pirkko	Espoo
Lönnroth Kaisa	Espoo
Väyrynen Kerttu	Espoo
Väyrynen Sai	Espoo
Väyrynen Sisko	Espoo
Väyrynen Eino	Filpus
Raunio Jorma	Forssa
Matikainen Anja	Gnesta (S)
Virkkunen Olga	Gnesta (S)
Väyrynen Aimo	Halstahammar (S)
Väyrynen Aino	Halstahammar (S)
Heikkinen Arto	Haukipudas
Heikkinen Antti	Haukipudas
Väyrynen Arja	Haukipudas
Posio Eemeli	Haukipudas
Kunnas Anneli	Helsinki
Sneck Eeva	Helsinki
Sneck Tauno	Helsinki
Sneck Liisa-Maria	Helsinki
Väyrynen Aune	Helsinki
Väyrynen Eero	Helsinki
Väyrynen Eero	Helsinki
Väyrynen Eila	Helsinki
Väyrynen Juha	Helsinki
Väyrynen Paavo	Helsinki
Väyrynen Raimo	Helsinki
Väyrynen Leéa	Helsinki
Väyrynen Martti J	Helsinki
Väyrynen Mirjam	Helsinki
Väyrynen Tuure	Helsinki
Väyrynen Vappu	Helsinki
Wäyrynen Kirsti	Helsinki
Wäyrynen Lars Emil	Helsinki
Väyrynen Ann-Marie	Hämeenkyrö
Väyrynen Irja	Hämeenkyrö
Väyrynen Pauli J	Hämeenkyrö
Vieru Joel	Hämeenlinna
Vieru Kerttu	Hämeenlinna
Väyrynen Tarmo	Hämeenlinna
Väyrynen Taru	Hämeenlinna
Wäyrynen Kyllikki	Hämeenlinna
Wäyrynen Tor Henrik	Hämeenlinna
Väyrynen Helvi	Jaurakkajärvi
Väyrynen Pauli	Jaurakkajärvi
Väyrynen Anna-Liisa	Jokirinne
Väyrynen Einari	Jokirinne
Väyrynen Anna-Kaisa	Jokirinne
Väyrynen Saara	Jokirinne
Väyrynen Satu	Jokirinne
Lehikoinen Annikki	Juuka
Tuononen Virpi	Juuka
Väyrynen Sinikka	Juuka

Väyrynen Heikki	Järvenpää
Väyrynen Janne	Järvenpää
Väyrynen Johanna	Järvenpää
Väyrynen Kaisa	Järvenpää
Väyrynen Saimi	Järvenpää
Halonen Laina	Kajaani
Jansson Eeva	Kajaani
Jansson Hjalmar	Kajaani
Karppinen Eila	Kajaani
Palmu Maritta	Kajaani
Rusanen Sirkka	Kajaani
Tervonen Hannu	Kajaani
Väyrynen Aune	Kajaani
Väyrynen Esko	Kajaani
Väyrynen Eeva	Kajaani
Väyrynen Esko	Kajaani
Väyrynen Ilmi	Kajaani
Väyrynen Tauno	Kajaani
Väyrynen Aaro	Kajaani
Väyrynen Eila	Kajaani
Jansson Ingrid	Karlstad (S)
Ahokas Anja	Kemi
Ahokas Aki	Kemi
Ahokas Mikko	Kemi
Lipponen Eevi	Kemijärvi
Lipponen Veikko	Kemijärvi
Väyrynen Pentti	Kemijärvi
Väyrynen Jukka	Kemijärvi
Väyrynen Minna	Kemijärvi
Väyrynen Eemeli	Keminmaa
Pääskynen Esteri	Kempele
Väyrynen Eero	Kempele
Väyrynen Tuula	Kempele
Väyrynen Taisto	Kempele
Hiltunen Mikko	Kerava
Hiltunen Tuula	Kerava
Keränen Eero	Kerava
Keränen Kalle	Kerava
Väyrynen Esko	Kerava
Väyrynen Liisa	Kerava
Arola Liisa	Kestilä
Arola Raili	Kestilä
Väyrynen Kerttu	Kiviniemi
Väyrynen Esko	Klaukkala
Väyrynen Sirkka	Klaukkala
Simula Anna Maria	Kokemäki
Niemi Kalle	Kotalato
Niemi Kaisa	Kotalato
Suutari Airi	Kuhmo
Väyrynen Mervi	Kuopio
Niikkonen Helvi	Kuusamo
Väyrynen Einari	Kuusamo
Kauranen Kerttu	Laukaa
Väyrynen Aulis	Lieksa
Väyrynen Anna	Melalahti
Väyrynen Pentti	Melalahti
Niskanen Eila	Mieslahti

Moilanen Mikko	Muhos
Väyrynen Aili	Muhos
Väyrynen Jaakko	Muhos
Väyrynen Tuula	Muhos
Iso-Kouvola Liisa	Mynämäki
Wäyrynen Weikko	Mynämäki
Karttunen Aune	Nieminen
Seppänen Anja	Nokia
Seppänen Veikko	Nokia
Väyrynen Leena	Nuppulinna
Väyrynen Martti	Nuppulinna
Väyrynen Jaakko	Nuppulinna
Väyrynen Maria	Nuppulinna
Väyrynen Mikko	Nuppulinna
Lippo Anneli	Ojakkala
Lippo Jouko	Ojakkala
Lippo Martti	Ojakkala
Väyrynen Pekka	Onttola
Merilehto Signe	Oulainen
Erkkilä Toini	Oulu
Järvimäki Heikki	Oulu
Oikarinen Aija	Oulu
Kangas Jorma	Oulu
Kangas Saimi	Oulu
Karras Meri	Oulu
Kumpuniemi Juha	Oulu
Kumpuniemi Mirja	Oulu
Kumpuniemi Jari	Oulu
Kumpuniemi Mervi	Oulu
Mäntykivi Fanni	Oulu
Niemelä Paavo	Oulu
Niemelä Teija	Oulu
Niemelä Tuula	Oulu
Oikarinen Eila	Oulu
Oikarinen Kalevi	Oulu
Oikarinen Juho	Oulu
Pöykkö Lilli	Oulu
Sandberg Minna	Oulu
Tuominen Salli	Oulu
Väyrynen	Oulu
Väyrynen Ahti	Oulu
Väyrynen Aini	Oulu
Väyrynen Eija M	Oulu
Väyrynen Erkki	Oulu
Väyrynen Jenni	Oulu
Väyrynen Maarit	Oulu
Väyrynen Hilkka	Oulu
Väyrynen Jouko	Oulu
Väyrynen Martti	Oulu
Väyrynen Pentti	Oulu
Väyrynen Raimo	Oulu
Väyrynen Tuula	Oulu
Yli-Huttula Sohvi	Oulu
Marttila Maija	Oulu
Tiitto Kerttu	Oulu
Lipponen Seija M	Oulunsalo

Pietarila Eeva	Oulunsalo
Pietarila Pentti	Oulunsalo
Pietarila Heikki	Oulunsalo
Tervonen Tyyne	Paltamo
Väyrynen Martti	Paltamo
Sandberg Lauri	Pello
Sandberg Toini	Pello
Niemi Antero	Perniö
Niemi Marjatta	Perniö
Partanen Maire	Pesiönkylä
Sulola Hilkka	Pielavesi
Väyrynen Anneli	Pirkkala
Kinnunen Aili	Pitämä
Kinnunen Arttu	Pitämä
Väyrynen Eija	Pori
Väyrynen Jorma	Pori
Lehtola Eeva-Liisa	Pudasjärvi
Lehtola Hannaleena	Pudasjärvi
Tiirola Kaisu	Pudasjärvi
Kananen Ritva	Pulkkila
Karppinen Impi	Pulkkila
Heikkinen Eeva	Puolanka
Huovinen Asta	Puolanka
Väyrynen Matti	Puolanka
Väyrynen Aarne	Puolanka
Väyrynen Kyllikki	Puolanka
Kanniainen Jaakko	Puolanka
Kanniainen Terttu	Puolanka
Kähkönen Terttu	Puolanka
Kähkönen Terhi	Puolanka
Kähkönen Tero	Puolanka
Lapinlampi Einari	Puolanka
Lapinlampi Mirja	Puolanka
Moilanen Rauha	Puolanka
Mäkeläinen Sirkka-Liisa	Puolanka
Väyrynen Anneli	Puolanka
Väyrynen Antero	Puolanka
Väyrynen Hannes	Puolanka
Väyrynen Tuomas	Puolanka
Väyrynen Anneli	Puolanka
Väyrynen Vilho	Puolanka
Väyrynen Martti	Puolanka
Herukka Laina	Puolanka
Herukka Väinö	Puolanka
Oikarinen Elvi	Puolanka
Väyrynen Aino	Puolanka
Väyrynen Alma	Puolanka
Väyrynen Vappu	Puolanka
Väyrynen Vilho	Puolanka
Väyrynen Riitta	Raisio
Oikarinen Eila	Ristijärvi
Oikarinen Kalle	Ristijärvi
Väyrynen Vilho	Rovaniemi
Niskanen Gunnar	Runni
Niskanen Margareta	Runni
Knuutinen Kerttu	Ruukki
Väyrynen Tuula	Savonlinna
Väyrynen Unto	Savonlinna

Väyrynen Santtu	Savonlinna
Väyrynen Marika	Savonlinna
Lapinlampi Eila	Skövde (S)
Näsi Saija	Sodankylä
Näsi Kaija	Sodankylä
Väyrynen Matti	Sodankylä
Määttä Elma	Sotkamo
Määttä Kusti	Sotkamo
Lapinlampi Irja	Suomussalmi
Virkkunen Heikki	Södertelje (S)
Moilanen Eeva	Särkijärvi
Väyrynen Esko J	Tampere
Väyrynen Juhani	Tampere
Väyrynen Tuulikki	Tampere
Väyrynen Antti P J	Tampere
Väyrynen Kirsi	Tampere
Väyrynen Vesa Juhani	Tampere
Väyrynen Virpi	Tampere
Väyrynen Marja	Tampere
Väyrynen Veikko Johannes	Tampere
Väyrynen Olli	Tervola
Juntunen Leena	Toijala
Väyrynen Esko	Tornio
Kärkkäinen Aino	Tuusniemi
Forsström Eila	Ummeljoki
Väyrynen Mauno	Vaala
Väyrynen Tauno	Vaala
Väyrynen Elli	Vaasa
Väyrynen Lauri	Vaasa
Nuutinen Naimi	Vaasa
Moilanen Vuokko	Vanha-Ulvila
Sneck-Lehto Raija	Vantaa
Väyrynen Tarja	Vanttauskoski
Väyrynen Elina	Vihtasuo
Väyrynen Viljo	Vihtasuo
Jokelainen Salli	Vuokatti
Väyrynen Erkki	Vuokatti
Väyrynen Martti	Vuokatti
Kiviniemi Maila	Vuokatti
Väyrynen Matti	Vuolijoki
Väyrynen Helvi	Vuolijoki
Väyrynen Iikka	Vuolijoki
Yrjänä Anja	Yli-Ullava
Lapinlampi Alpo	Ämmänsaari
Lapinlampi Pirjo	Ämmänsaari
Lapinlampi Arvo	Ämmänsaari
Lapinlampi Raija	Ämmänsaari
Manninen Maire	Ämmänsaari
Manninen Pertti	Ämmänsaari
Väyrynen Airi	Ämmänsaari
Väyrynen Jalmari	Ämmänsaari
Väyrynen Eeva	Ämmänsaari
Paavola Sauli	Ämmänsaari
Väyrynen Elias	Ämmänsaari
Väyrynen Jorma	Ämmänsaari
Väyrynen Jorma	Ämmänsaari
Väyrynen Hilkka	Ämmänsaari
Väyrynen Paavo	Ämmänsaari

Sukuseura Väyryset RY.

Hallitus 1991-1992

Elias Väyrynen Petkelkatu 1 B 89600 ÄMMÄNSAARI	metsätalousinsinööri puh. (986) 711 042 koti (986) 712 710 työ
varalla Mikko Moilanen Pääskyntie 3 B 91500 MUHOS	metsänhoitaja puh. (981) 5 332 748 koti 5 331 404 työ
Margareta Niskanen, Peltola 74595 RUNNI	terveydenhuoltoneuvos puh. (977) 41 709 puh. (977) 12 525
varalla Taru Väyrynen Annanpiha 6 13500 HÄMEENLINNA	kirjailija puh. (917) 184 193
Eila Oikarinen Karjaportintie 18 90140 OULU	perusk.luokanopettaja puh. (981) 332 551
varalla Arja Väyrynen Lammaskuja 90830 HAUKIPUDAS	toimistovirkailija puh. (981) 475 008
Aili Väyrynen Ahotie 3 91500 MUHOS	keittäjä puh. (981) 5 331 715
varalla Hilkka Väyrynen Maivatie 4 90550 OULU	aluetyönjohtaja puh. (981) 341 689
Eija M Väyrynen Uusikatu 40 A 22 90100 OULU	opiskelija puh. (981) 3 117 427
varalla Hannu Tervonen Erätie 14 D 30 87200 KAJAANI	instrumenttiasentaja puh. (986) 27 929
Pentti Väyrynen Soppela 59 98100 KEMIJÄRVI	rehtori puh. (9692) 80 079
varalla Arvo Lapinlampi Tietäväisenkatu 4 A 5 89600 ÄMMÄNSAARI	puhelinasentaja puh. (986) 710 076

Laulu Kainuulle

Risoluto Martti Hela

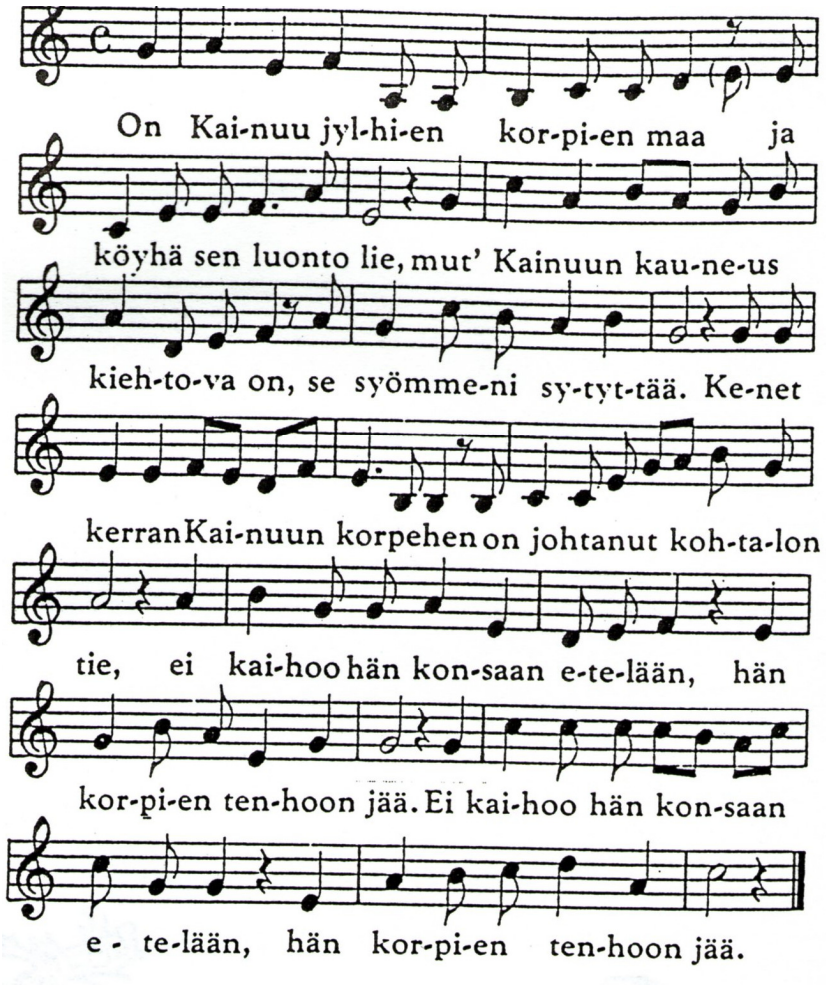

2. Soi vaarain varjossa korkeitten

kohu koskien kuohuisten
ja siintää huipuille valtavat veet
ja välkkyvät virtain vyöt.
Ja tienoot uinuvat iltaisin
pois päivästä sinehen.
:,: Valon siunaamat sill' on suvisäät
ja Juhannusjuhlien yöt. :.:

3. Jo taatot kirjoitti kuokallaan
omat mietteensä korpehen.
He miekoin varjeli viljelmiään
ja kallista Kainuutaan.
Suuri siunaus ollut toimilla
on polvien menneitten.
:,: Niin olkoon meidän töillä myös,
kun kaadumme multaan maan. :.:

Jussi Kukkonen

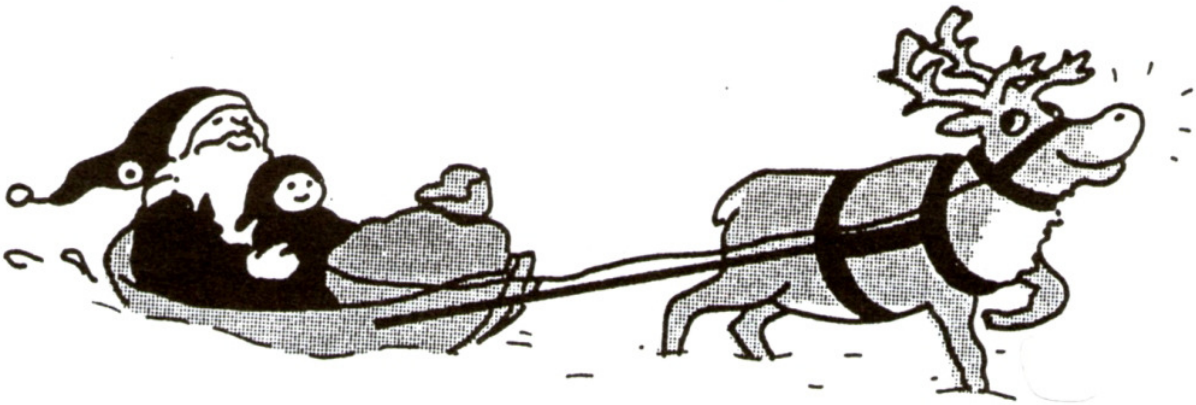

Lehden toimittivat:

Eija M. Väyrynen Eila Oikarinen
Mikko Moilanen

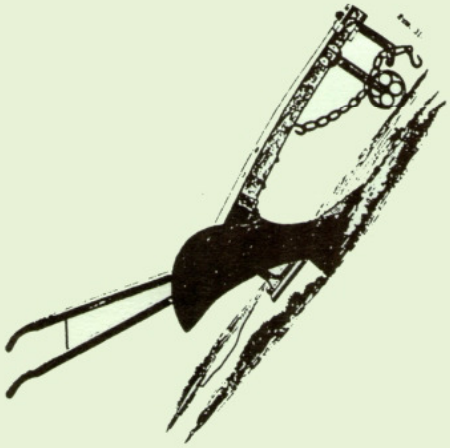

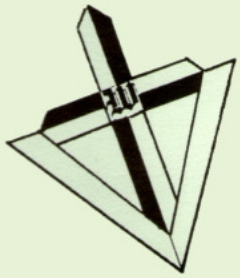

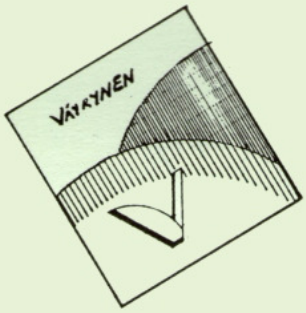

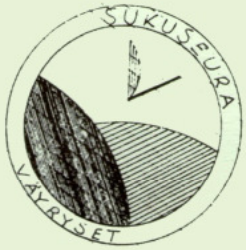

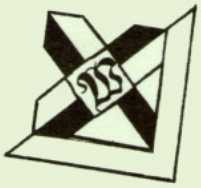

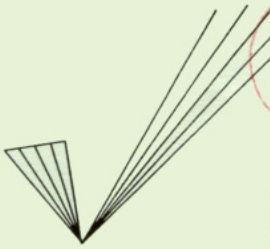

OULUNSALO
13.12.91
SUOMI-FINLAND
270
22 9765

Painotupa Ky Oulu 1991